

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt' roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Politika ľudárov.

Ľudári ani v krajine, ani na sneme nemali podnes jednotného politického smeru. Ich politické náhľady menily sa so dňa na deň jako v apríli počasie, ba aj v jeden a ten samý deň takmer jedenkaždý z nich mal inakšie náhľady, inakšie ciele vyznával, inakšie spôsoby držal za cieľu primerané. A tak tedy o jednotnej politike ľudárov hovoriť ani nemožno, lebo jej niet; tam môže byť reč iba o osobách, z ktorých jednakaždá vyznáva iný a iný politický smer, vždy majú pred očima vlastný záujem.

Ľudári ani dnes sú neniesjednotení; ani dnes nie sú usrozumení. Že ale napriek tomuto hovoríme o politike ľudárov, má to svoju príčinu. Tak sa zdá, že sa začína rodíť v tejto kaukliarskej spoločnosti istý jednotný politický smer. Tento jednotný politický smer je: reakcia, zpiatočnictvo, pokračovanie nazpät'. Pri pojednávaní rozpočtového zákona traja rečníci hlásali reakciu, asíce gróf Zichy zamýšľala politickú, opát Molnár kresfanskú, Mócsy ale antisemitickú reakciu. Pekná to trojka, a jestli sa div stane a vedeovia ľudárov sa do ostatného chlapa usjednotia, narodí sa politicko-kresfansko-antisemitická reakcia — pravda, že len ako mrtvý plod. Neprevínia sa jej páni otcovia, keď tento neplod

neoznámia civilnému matrikárovi cieľom zápisu, a ho len tak potíšku ľudársky pokrstia. Tento plod preto nazývame mrtvým, lebo v pokročilom, slobodnom Uhorsku zpiatočnictvo — reakcia — je jednoducho nemožné. Je to nesmysel, hlúposť.

Národ uhorský chce a aj hľadá rozumný vývin, zdravé napredovanie, nie ale úpadok, aký značí reakcia.

Zajímavé je ale predsa vedieť, ako si ľudári tento nový politický smer predstavujú, a za potrebné držíme našich čitateľov s týmto oboznámiť, aby ich pravdu prekrúcajúci ľudári neprekabátili, a títo im následkom toho na lep nesadli. Lebo že im nepovedia pravdu, to je na bielom dni.

Jedna čiastka našich veľmožov, menovite tí, ktorí nijak nevedia zabudnúť tie dobré (?) časy, keď dľa ľubovôle mohli nakladať s tisíc a tisíc poddanými, nijak sa nevie spriatelíť s dneskajšou demokratickou všeobecnou rovnoprávnosťou, ona

ešte vždy baží po výsadách rodu, a rada by si nazpät' vydobíť nadvládu nad millionmi občanov nezemanov. Cieľom reakcionárnej, zpiatočnickej politiky magnátov je, aby si zase nadobudli nadvládu nad nezemanmi. Takúto politiku prevádza ľudár gróf Ján Zichy, takúto slobodu chce vymôcť pre synov vašich grófsky reakcionár. —

Náčelníci indiánskych kmenov.

Nuž či sa dá predpokladať, žeby Slovákov držal za ľudí zdravým rozumom obdarených, keď sa opováži o nich myslieť, že ho budú podporovať pri dosahovaní takýchto zámerov? Nuž s takouto reakcionárskou politikou to chce dosiahnuť gróf Ján Zichy a jeho spoločníci, aby zase asi päťdesiat tisíc zemanov panovalo nad vyše šesťnásť millionami nezemanských občanov? Tedy naše nadobudnuté práva reakcia nám chce obstrihať, a my sami by sme jej mali v tom pomáhať? Nikdy!

Kresťanská reakcia Molnárova nenie nič lepšia. Táto chce nadvládu cirkve nad spoločnosťou a štátom. Pod cirkvou rozumie ale iba katolíctvo. Nám je kresťanom každý opravdový vyznavač Krista, Molnárovi a jeho spoločníkom ale iba katolík; ostatní, bársakého mena a vierovyznania kresťania nenie sú im nimi, tých oni menujú apostatami, odpadlíkmi a kacírmi a považujú ich ešte za horších od židov, mohamedánov a pohanov. Molnár chce rovnosť v právach, ale iba pre seba a svojich; braterstvo v kresťanstve, ale iba v katolíckom, bo to ostatné nenie mu kresťanstvom. Tedy boj viery chce tento sluha Boží a to tak, aby mu v tom štát nielen pomáhal, ale dal sa upotrebiť za nástroj so všetkou svojou vážnosťou, vládou a mocou. Nuž či je to politická, občianska a spoločenská rovnoprávnosť!? Ďakujeme pekne, ale ani z tejto si nežiadame, ani takúto reakciu nechceme.

Najúlisnejšia je reakcia Mócsyho. Podobá sa asi Molnárovej, ale za najhlavnejší cieľ si vytýka ujarmenie, zničenie židov. Potom by pravda nasledovali ostatní odpadlíci, kacíri. Nenávisť a prenasledovanie židovstva má byť základom kresťanskej politiky. Odhliadnuc od neľudskosti takéhoto smýšľania, treba ho zapovrhnuť aj preto, lebo že sám Mócsy dnes nenie rabinom, a že ho takéhoto smýšľania ľudia, jako je on sám, neprenasledujú, len tej náhode môže ďakovať, že sa z kresťanských rodičov narodil a vo viere katolíckej bol vychovaný.

Jedným slovom slobodní občania slobodného Uhorska ctia si a majú si ctíť osobné práva svojich spoluobčanov. Bárs jak protivných náhľadov sú v politických bojoch, musia mať na zreteli blaho vlasti a národa. Nesmujú si osobovať žiadne výsady, žiadnu nadvládu ani pre rod, ani pre vieru svoju. Že strana ľudárov toto uznať nechce, že sa proti tomu prehrešuje a takou i naďalej ostať zamýšľa, to jasne dokázal na sneme jak gróf Ján Zichy, tak aj opát Molnár, ba aj Mócsy, a tým že sa ľudová strana chce stať rozhodne zpiatočnickou odsudzuje sa sama. Isté je, že jaknáhle ju občania dostatočne poznajú, jaknáhle bude z rúcha nepravdivých názvov a výpovedí vyzlečená, ukáže sa v úplnej svojej nahote a potom sa zoškliví naveky.

Slovo k rodákom.

Len úpadkom možno pomenovať, keď vzdelaní mužovia detské kúsky prevádzajú. Úpadok tento je tým značnejší, keď takí mužovia to na škodu spoluobčanov, na úkor štátu a na posmech vlasti robia. S takýmto smutným a pokarhaním hodným zjavom stretáme sa u ľudárov, ktorých ľud k vážnej práci na snem — do zákonodarného sboru poslal. Pred voľbami sľubovali a v svojich časopisoch sľubujú aj teraz hory-doly, možné i nemožné a na sneme bárs do všetkého sa pletú, ani len zdravej narády nemajú. Čo v dlhých rečiach dobrého od vlády a od zákonodarstva žiadajú, to môžu urobiť v medziach zákona, ba v smysle už jestvujúcich zákonov povinní sú urobiť i sami viceispáni, slúžnovci, notári obecni, ba aj rychtári. Prečo to nežiadajú ľudári od týchto samých? Prečo unúvajú snem takýmito malichernosťami? Prečo mrhajú tým spôsobom drahý čas zákonodarstva, ktorý je k vážnym súrnym prácam potrebný? Robia to preto, lebo do snemu patriace vážne veci nepoznajú, do tých sa nerozumejú; vyššie ku blahu vlasti a národa smerujúce myšlienky nemajú, no a hovoriť chcejú. Lebo ved, ako že by ináč mohli mámiť neumelý ľud, že oni zaň, za jeho dobro, za jeho práva bojujú, keby mlčali? Hovoriť im tedy treba, múdro nevedia, tedy tárajú dve na tri, — každý v inom smere, často protivne.

Najviacej kolomutí Anton Mócsy. Ako veľký a prázdny sud ustavične zvučí, pravda s tým rozdielom, že aj vtedy, keď neuderia naň. Voličia jeho môžu byť hrdí, že ich poslanec ku všetkému sa ohlási, ale hanbiť sa musejú, keď zkusujú, že on — bárs čo by bolo na pretrase, — o inom hovoriť nevie, ako o židoch.

Hodiny a hodiny zmární rytier tento v smiesnom boji oproti židovstvu. Nadáva im, upodozrieva ich, a bárs vo všeobecnosti nie je vraj antisemitom, predsa podrobne by židov vďačne na kúsky podrobil. On vraj aj židov miluje a želá im, aby trebárs každý i do sto rokov dotiahol, ale ešte dnes, a aby každý do lona Abrahámovho prišiel, ale najneskoršie zajtra. Verný jeho súdruh, pritom ale konkurent židov v «kšefte» páter Lepsényi mu v tom svedomite pomáha i na sneme ale zvláste v jeho slovenskom plátku «Kresťanovi». V tomto poslednom istotne nie k oslave kresťanstva cituje všetko, len nie kresťanského ducha prezradzujúce nariadenia katolíckej cirkve a jej svätých otcov oproti židom. Pravda že tieto nariadenia k svojim cieľom nesprávne upotrebuje a vysvetľuje, ale čo na tom, keď len svojím prekrúcaním huckať môže proti nenávideným spoluobčanom. Nehatí ho v tom ani tá okolnosť, že tým vlastnej cirkvi škodí, lebo dobre vie, nad

čím krokodílske slzy vylieva, že prečo nevyhlasujú obškúrne tie pravidlá a nariadenia opravdove veriaci kňazi cirkevníkom, a prečo tiež ani oni sami už nezachovávajú. Robia to preto, že sú tie nariadenia všetko len nie kresťanské, a keď aj snáď počas prvého rozširovania sa náboženstva ako osožný nátlak istú oprávnenosť zďať sa mali, dnes sú už nemiestne.

Kňazi smeru «Kresťan»-ovho to pravda i sami vedia, ale verejne uznať nechcú a svojich spolubratov, opravdových skutočných kňazov katolíckych napadajú a urážajú tým, že to oni z čiastky z bázne oproti židom a tatarskej liberálnej vláde, z čiastky ale preto nerobia, lebo vraj od «židákov, liberálnych tatárov a pajtášov zednárov» červené pásiky, zlaté retiazočky a krížiky, kanonické ba i biskupské hodnosti očakávajú. — Zreštenec v «Kresťanovi» ešte i ďalej sa plazí a hovorí «že prvý antisemit bol Ježiš Kristus, — a on naložil svojim učedníkom, aby boli antisemiti.» — Takéto bohurúhania dovoľí si «Kresťan». Takto urážajú katolícki kňazi lepších od seba, ba skutočne katolíckych kňazov.

Radi by sme verili, ale neveríme, — že ľudársky ablegát, rímsko-katolícky kňaz Michal Juris toto nečítal, lebo ináčej, ako by sa mohol bol na sneme vysloviť, že «Kresťan» napomáha úctu oproti kňazom, «Opravdový Kresťan» ale že takovú nivočí.

Jestli niekto na svete, tak istotne «Kresťan» je ten utrhač cti kňazov, ktorí zapovrhnutia zasluhuje. Čítajte článok kňazom písaný pod názvom «Kto číta, rozumej, Math. 24» a dopis v čísle 11-tom «z Pruského 24. februára 1898.» a presvedčíte sa, že nenie na svete takého urputného nepriateľa katolíkov či už žida, či mahomedána a či «kacira», ktorý by sa opovážil o katolíckom kňazovi také podlosti a spozdilosti popísať, ako to robí «Kresťanský ľudár» k oslave viery a náboženstva a ku vzbudeniu dôvery oproti svojej «ľudovej-kresťanskej» vraj strane. Ak by ešte i toto málo bolo, pozrite čo robia ľudári na sneme s katolíckym kňazom, kanonikom Komlósim zvlášte ale s Rozsivalom, a hlbokou hanbou sa začervenujú tváre vaše. Dľa Thalyho apostata, dľa Juriša ale konvertita Zmeškal, tiež zem a nebe sluboval bedárom okresu svojho, zato ale v jejich prospech ani len ústa neotvoril, namiesto toho rajtoval na «konvertitskej» voľbe varínskej, a od prvo počiatku v snemovni chlapčenskými výkrikami napadá osobu kanonika Rozsivala, pomáha mu v tom Lepsényi, Rakovszky a iní ľudári, a potom títo sa žalujú, že úcta oproti kňazom klesá. Hej klesá, ale pre koho? To vieme my, viete vy ľudári, a vie celý svet.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Rakúski ministri v Budapešti. V nedeľu rano prišiel rakúsky ministerský predseda gróf Thun s finančným ministrom a ministrom obchodu do Budapešti, aby tu vyjednávali s našou vládou v otázke návrhov, vzťahujúcich sa na vyrovnanie.

Vlády dohodly sa na tom, že návrhy potahujúce sa na vyrovnanie predostú snemom ešte pred veľkonočnými sviatkami, ďalej rozhodly, že vyšlú kvótové výbory, ktorých povolaním bude ustáliť kvótu a jak by sa nevedely dohodnúť, tak začnú vlády vyjednávať. V našom sneme boli v stredu vyvolení členovia kvótového výboru.

Delegácie zasadnú tohoto roku začiatkom mája alebo koncom apríla v Budapešti. Tento termín bol ustálený už vtedy, keď kráľ tu v Budapešti meškal.

Návrh zákona o hospodárskych a úverkových spolkoch vláda najbližšie zadá snemu. Za tento návrh zákona veľmi sa zaujímal aj sám kráľ, pokiaľ návrh tento má byť liekom proti socializmu. Tento návrh zákona bude slúžiť k dobru hospodárov a priemyselníkov, ktorým poskytne lacný úver. Jasná bude zadaný, obznámime s ním bližšie naše č. čitateľstvo.

Vyslanec Michal Juriss a náš časopis. Pán vyslanec Michal Juriss na zasadnutí snemu dňa 18. marca držal reč, v ktorej sa zaoberal aj s našim časopisom. Na to, čo povedal o našom časopise, držíme si za povinnosť jedno-druhé poznamenať. Predovšetkým rozhodne odmietame to tvrdenie pána Jurissa, že náš časopis vydržiava vláda. To je lož. Za druhé ani to neni pravda, žeby náš časopis bol vládny časopis; náš časopis je liberálny a nie vládny časopis.

Ďalej tvrdil o nás, že my búrimo proti kňazstvu, proti grómom, proti statkárom a že povzbudzujeme ľud, aby sa stal interkonfesionálnym, že ho povzbudzujeme, aby vystúpil z cirkve. Tieto obviňovania sú jednoducho smiešne. Iba blbý človek vidí v tom poburovanie proti kňazom, keď my s času na čas odhalíme nadužívania jednotlivcov, keď nezamľieme škaredé skutky jednotlivých kňazov. Snáď aj v tom vidí p. Juriss poburovanie proti kňazstvu, že sme uverejnili jeden dopis, v ktorom istý učiteľ tvrdí o p. Jurissovi, že sa mu uňho ztratil diplom, a ztratenie tejto listiny privádza do spojenia s farskou gazdinou. Odhaľovanie nemiestnych skutkov jednotlivých kňazov nenie ešte poburovanie proti kňazstvu.

Proti grómom sme tiež nikdy nepoburovali, len to sme povedali, že niektorí z týchto pánov radi by uviesť do života staré poddanské časy, a práve preto nie sú priateľmi liberalismu, ktorý hlása rovnosť a bratstvo.

Ani to nám nemôže nikto dokázať, žeby sme boli kedy koho nahovárali, aby sa stal interkonfesionálnym, aby vystúpil z tej lebo onej cirkve. Keď sme o tejto

veci písali, vždy sme len to dokazovali, že beznáboženkosť neznačí bezbožnosť a tvrdili sme, že ten človek, ktorý nepatrí do lona ani jednej cirkve môže byť nábožnejším, môže byť o mnoho lepším človekom, než mnohý taký, ktorý každý deň chodí do kostola, pritom je ale neľudský úžerník.

Menovaný pán vyslanec prečítal na sneme niekoľko úryvkov z jednotlivých článkov. Jasnáhle niekto neprečíta celý článok, ale len jednu vetu vytrhne z celku, ten nemôže mať pravý pochop o tom, čo bolo v článku. Pán Juriss len preto povedal niekoľko viet, vlastne z viac viet spravil si jednu, aby dokázal, jakí Iudožrúti sme my. Nedosiahol ale ničoho, vyslanci vedia, jaký význam majú takéto jednotlivé vytrhnuté vety a všetci mu odpovedali, že to, čo tam predniesol, nenie poburovanie.

Konečne ešte jedno poznamenávame, že keď sa p. Juriss usiluje takto zaviesť vzdelaný sbor vyslancov, čo všetko si dovoli tam, kde má menej vzdelané poslucháčstvo. Tam si už potom vyleje žľe na nás a na všetkých liberáloch.

Z Rakúska. Rakúska ríšska rada v pondelok 21. marca vydržovala prvé zasadnutie. Na tomto zasadnutí predniesol nový ministerský predseda gróf Thun svoj program, ktorý je nasledovný: zpäťvedenie riadnych parlamentárnych pojednávanií, prevedenie vyrovnania s Uhorskom a vynesenie rečového a národnostného zákona.

Z týchto troch bodov tak sa zdá ten prvý sa nepodari previesť grófovi Thunovi, lebo už hneď na prvom zasadnutí boli také škandály, pre jaké musela byť ríšska rada minulého roku rozpustená. Už hneď na prvom zasadnutí vynadali vyslanci novému predsedovi do zbojníkov, lumpov a začali obštrukciu. V takýchto okolnostiach je veľmi neisté, či sa podari previesť vyrovnanie s našou vlastou.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 16-ho marca. Dnes započali vyslanci pojednávať rozpočtový zákon, ktorého odhlasovanie považuje sa za prejavenie dôvery naproti vláde.

Prvým rečníkom bol mladý vyslanec Iudovej strany gróf Ján Zichy. Rečník tvrdí, že je liberalismus prameňom všetkého zla. Tvrdiť takéto niečo je ľahko, dokázať to ale nemožno, jako sa posiaľ nikomu nepodarilo nepravdu dokázať. Hlasuje vláde nedôveru v mene Iudovej strany a tak ani rozpočtový zákon neprijíma.

Anton Mocsy vyliat si žič na židoch, ktorí sú dľa neho príčinou šírenia sa socialismu, ďalej oni sú príčinou všetkého zla. Ani rečník nechová sa s dôverou naproti vláde.

Julius Rosenberg zazlieva, že Iudová strana usiluje sa teraz, keď je vlast naša aj tak z tak mnohých strán napádaná, Iud nahuckať proti židom a tým usiluje sa vnútorný nepokoj rozplameniť. Úlohou každého dobrého

politika a vlastenca je na tom pracovať, aby sa židia čím lepšie sliali s kresťanským obyvateľstvom Uhorska.

Na konci zasadnutia interpeloval Ján Molnár v záležitosti nadužívaní a nesprávností, ktorých sa údajne dopustili niektorí matrikári.

Zasadnutie snemovne dňa 17-ho marca. Dnes začal pojednávanie rozpočtového zákona Gejza Makvalvay, ktorý sa zaoberal s úpadkom statkárskej triedy. Rečník tvrdí, že statkárom veľmi škodí tá okolnosť, že u nás zakladajú rozličné podniky cudzozemci, ktorí keď zo svojich podnikov zbohatli, vstahujú sa nazad do cudzozemska spolu aj s peňazmi. Dľa jeho náhľadu dobre by bolo, keby vláda postavila hranice predávaniu zemí. Vytýka vláde, že nič nerobí v záujme vývinu priemyslu na Dolniakoch. Rozpočet neodhlasuje tejto vláde.

Ferdinand Horánszky dokazoval, že je stav statkárov veľmi smutný, následkom tohoto povstal socializmus. Hovoril o všeobecnom zadĺžení krajiny a obyvateľstva, zvlášte ale hospodárov. Vláda má na všetko peniaze len nie na zachránenie hospodárov, odporúča, aby dlhy stredných hospodárov štát zaokryl.

Gróf Stefan Tisza povedal skvelú reč, ktorou zavrátil jak Horánszkeho, tak aj hlavne grófa Jána Zichyho, ktorý večera hovoril. Neni pravda, že krajina upadá, lebo veď sa prijmy z daní s roka na rok zväčšujú aj bez toho, aby sme do života uvádzali nové dane. Neschvaluje ten návrh Horánszkeho, aby vláda zaokryla dlhy malých statkárov, lebo veď aj oni na ten samý percent dostávajú pôžičky jako štát. Horánszky zadal tento návrh len preto, aby si ním naklonil statkárov. Hovoril aj o robotníkoch, ktorým chce dať samosprávu, ktorou sa zabezpečí sociálny pokoj. Potom sa zaoberal s rečou grófa Jána Zichyho. Zichy tvrdil, že socializmus má zárodok v liberalisme, a že liberalismus brojí proti náboženstvu. Kto takéto niečo tvrdí, ten nevie, čo je liberalismus. Liberalizmus je základom všetkých blahodarných skutkov človečenstva. Liberálna vláda sriaďuje platy kňazov, v štátnych školách zamestnáva cieľom vyučovania náboženstva kňazov, nuž či je toto urážanie náboženstva. Gróf Ján Zichy hlása potrebu reakcie, tým chce len ujamf štát a dať ho do moci magnátom a kňazom. Rozpočet prijíma.

Zasadnutie snemovne dňa 18-ho marca. Včera vynikla reč grófa Stefana Tiszu, dnes ale reč ministra Darányiho.

Pojednávanie započal Michal Juriss, ktorý sa usiloval dokázať, že liberálna vláda podkopáva vážnosť katolíckeho kňazstva. Rozpočet neprijíma.

Armin Neumann dokazoval, že sa židia nezaoberajú len kupectvom, lež že prevodzujú aj hospodárstvo.

Gróf Alexander Benyovszky žiada čím výdatnejšiu podporu pre fabričný priemysel, ktorý poskytne veľmi mnohým zamestnanie.

Ján Molnár dokazuje, že vláda opustila kresťanský základ. Tvrdil, že kňazia majú právo, ba že je to aj jejich povinnosťou, aby s kancľa kázali politiku a sľúbil, že aj naďalej budú v kostoloch politisovať.

Teraz sa ujal slova minister orby *Darányi*. Zaoberal sa predovšetkým s robotníckym zákonom a hovoril, že tenže vstupuje do života bez všetkých neporiadkov. Ku uzavretiu zmluvy nikoho nenúti, ale kto uzavre zmluvu, ten ju musí i zadržať. Spolu i s ministrom vnútra zaslal pripis ku obciam, aby robotníkom dali miesta i v zastupiteľstvách obcí, aby tam svoje žiadosti mohli predstaviť. Minister vnútra predostre návrh číradného zákona a ministerstvo orby teraz zaoberá sa s otázkou assekurovania robotníka *na prípad nehody*. Minister financií tak chce reformovať daň, *aby sa pomohlo malým gazdom*, chce znížiť daň od členov rodiny taktiež aj druhotriednu zárobkovú daň a síce tak, aby to, čo stratí štát snížením dane tých takzvaných malých ľudí, nahradil si pri dani veľkostatkárov, aby sa tak rovnováha v rozpočte nenarušila. Vláda zaoberá sa i s úverom malých gazdov a návrh zákona je už shotovený tak, že v ňom majú miesto i robotnícke úverkové spolky. Ani v tom nemá Horánszky pravdu, že vláda nič nekoná v záujme malých gazdov. Čo sa týka zneužívania pri voľbách, hovorí, že studňu možno otráviť ale more nie. I v Uhorsku mohli sa udať zneužívania, ale celý národ podplatiť nemožno. Minister nežiada si také pomery vo vlasti, aké hlásal Molnár, lebo tie, ako historia učí, nevedú k dobrému. Zichyho sa pýta, či je dobrá taká politická špekulácia, ktorá je založená na náruživosti ľudu? Ten zakrytý antisemitizmus nezastane pri tom: bi žida! Ten môže prejsť i na statkára i na kňaza. Prosí prijať návrh.

S tým sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie snemovne dňa 19-ho marca. Pokračovalo sa v pojednávaní rozpočtového zákona. Peter *Marjai* vystúpil proti Mócsymu zato, že tento hlása antisemitizmus a Molnárovi vytýkal, že hlásal potrebu toho, aby kňazi politisovali aj v kostole. Rečník uznáva, že kňaz má právo politisovať, ale mimo kostola.

Franc *Kossuth* tiež odsúdil antisemitizmus Mócsym hlásaný. Zatým prešiel na krajské hospodárstvo a hovoril o veľkom zadlžení krajiny a jednotlivcov. Konečne prešiel na nadužívania pri voľbách.

Finančný minister *Lukács* odpovedal na námietky dosavadných rečníkov, nakoľko sa tiež vztahujú na posudzovanie finančného stavu krajiny. Že vlast' naša finančne nestojí tak zle, jako to tvrdili opposiční rečníci, toho najlepším dôkazom je tá okolnosť, že naše cenné papiere v cudzozemsku veľmi radi kupuju. Podobne podvrátil všetky prednesené námietky.

Na konci zasadnutia zadal Gejza *Polónyi* interpeláciu, v ktorej predniesol nadužívania a nesprávnosti, ktorých sa dopustila údajne assekurečná spoločnosť New-York. Prosí vládu, aby záležitosť preskúmala.

Zasadnutie snemovne dňa 21-ho marca. Prvým rečníkom bol Kornél *Emmer*, ktorý sa zaoberal s rečníkmi ľudovej strany. Rečník je pevne presvedčený, že keby pustili pod tajné hlasovanie, či si Uhorsko žiada revisiu cirkevno-politických zákonov, žeby vláda odvrátila veľkú väčšinu.

Gróf Albert *Apponyi* tvrdí, že sa dôchodky z potravných daní v posledných dvoch rokoch len preto tak zvýšili, lebo sa dane nemilosrdne vyberajú. Prízvukuje potrebu toho, aby sa umenšila daň od nemovitostí a na miesto toho aby sa povýšila daň od slobodného dôchodku. Hovoril potom o klesaní počtu voličov, o nadužívaniach pri voľbách, o prenasledovaní opposičionálnych voličov atď.

Minister vnútra *Perczel* odpovedal na niektoré čiastky reči Apponyiho. Počet voličov preto klesá, lebo klesá počet tých voličov, ktorí mali hlasovacie práva na tom základe, že boli v niektorom sozname voličov od r. 1848. do roku 1872-ho. Právo shromažďovania preto sriadil nariadením, lebo v tomto ohľade nemáme zákona. Že je ním vydané nariadenie dobré, to vidno aj z toho, že sa ani jedna stolica neozvala proti nemu. Tají, žeby vláda bola rozkázala úradníkom, aby kortešovali. Konštatuje, že sa sociálne vzbury utišujú.

S tým bolo zasadnutie skončené.

Prošba

ku cteným čitateľom „Opravdového Kresťana“ ako ku spolublížnym v Kristu!

Podpísaní so srdcom plným vďaky predostierame túto našu poniženú prosbu ku všetkým katolíckym obyvateľom Uhorska na základe nasledovného odôvodnenia.

Keď millennárny rok po celej krajine slávil, i slovenské vlastenecké obyvateľstvo tejto hornouhorskej obce slávalo, síce tak, že bez rozdielu majetnosti sloziac svoje haliere, utvorilo základinu 1300 zl., aby si na pamiatku millenniumu postavilo nejaký stály pamätník, ktorý by slúžil ku šľachetnému povzbudzovaniu terajšieho jako i budúceho pokolenia, napriek tomu, že táto obec je chudobná, jej chotár malý, vrchovatý, čo dokazuje i to, že platí len 1546 zl. 70 krov pozemkovej dane a svoju autonómiu len tak môže udržať, že i toho roku platí 61%-ov obecnej prirážky.

Vzhľadom na to, že zmedzi 1074 obyvateľov obce 1047 obyvateľov je náboženstva rímsko-katolíckeho a že nemáme kostola ba ani len malej kapľuy v obci, rozhodli sme, že utvorenú millennárnu základinu odporučíme na stavbu menšieho kostola previesť sa majúcou domácou silou.

Čo nás pohlo k tomuto kroku milí spoluobčania?

Tá duševná nutnosť, že spoločný chrám troch obcí (Malý a Veľký Lapáš a Lapáš-Darmat) v matke obci vo Veľkom Lapáši je tak malý, že je sotva vstave prijať 250—300 duší, v zimnej dobe chádza ta je nepríjemná, a pre jeho zlý stav bol dlhšie než jeden rok vrchnostensky zavretý a patronát „Fundus Religionis“ (náboženská základina) nedal ho zväčšiť, lež len opraviť.

Činný náš majetok dosavád je nasledujúci:

Ku horspomenutým 1300 zlatým obec nabídla i svoj urbáriálny regálný úpis v hodnote 400 zlatých, z privátnych sbierok nasbierolo sa dosavád 147 zlatých

50 krov. Od jeho veličenstva nášho milovaného kráľa a od zemských pánov bývajúcich na vidieku máme tiež výhľad na pár sto zlatých. Ku hotoveniu tehly máme už hotové drevo, dobrí ľudia dali na fundamenty 15 siah kamenia a ku ustôčneniu svätého cieľa neboli by sme ďaleko; ale aby sa slovo stalo skutkom, budeme potrebovať ešte asi 2000—2500 zlatých, a tu prechováme nádej, že s pomocou Božou podarí sa nám tú summu milodarmi sossbierať.

Presvedčení sme, že čtení čitatelia tohoto časopisu sú nielen dobrí vlastenci lež i dobrí kresťania a ponevác i spolok svätého Ruženca nútený je denné pobožnosti v prenajatom malom domku vykonávať, k vám obraciame naše vrelé prosby, aby ste v mene Pána Ježiša ráčili nás tiež niekoľkými halierami napomôcť ku stavbe nášho rímsko-katolíckeho chrámu a my s vďakou prijímeme i najmenšie obete. Za našich dobrodincov dáme slúžiť naše prvé sv. omše a budeme sa za nich modliť.

Zaslané milodary v tomto časopise budeme i ve-rejne kvietovať a prosíme tiež poštovou poukážkou (posta-utalvány) zaslať na vel. pána Jána Pomikala r. kat. farára ako na pokladníka do Veľkého Lapáša (Nagy-Lapáš, Nyitra m.) o. p. tamže.

Dano v Lapáš-Darmate (nitrianska stolica) v mesiaci marci roku 1898.

s vlasteneckým pozdravom

v mene chrám stavajúceho výboru:

Štefan Krizsán vl. r.,
učiteľ, zápisník výboru.

Jozef Mészáros vl. r.,
predseda.

Ján Siller vl. r.,
obecní rychtár.

(M.P.)

Július Litassy vl. r.,
podpredseda.

DOPISY.

Liptov, dňa 14. marca.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Zima, môže sa povedať, sa už pomínula, jej dlhé večery krátkoval som si najviac čítaním vášho obľúbeného časopisu, lež nezabudol som kuknúť ani do „Kresťana“, aby som videl, ako napreduje a na jak vysokom stupni stoja jeho svetochýrne surovosti.

Rozčítal som sa tedy do chuti, aby ale moje napredovanie nebolo jednostranné, musím sa trochu aj rozpísať a to hlavne o tom, čo som cez zimu skúsil, počul a čo dobrého alebo zlého som sa tu i tu docítil.

Cez zimu okúsil som veľkú zimu, lebo u nás drevo — pre jeho dražobu — je už nie takrečeno na kúrenie, ale len na osvetlenie. Keď by ale človek chcel sa ozaj nim okúriť, tak je prinútený polovicu svojho majetku prekúriť. Dnes sa môže drevo jedine v sklade erárskom dostať, kde sa jeho cena s roka na rok dvíha. Príčinou tohoto je, že nielen naše bory, ktorých žiaľbohu už niet, ale už ani len háje nemajú pokoja od drevokupcov. Ešte nedávno zelenal sa kde-tu utešajú hájnik, ktorého drevo slúžilo občanom na ohrev, zväčšej čiastky ale na vše-

lijaké gazdovské stavby. A teraz, keď si chce gazda potrebné stavby postaviť alebo len poreparovať, musí drevo kupovať na kubíky a draho, lebo na grunte obecného hája nemá už kde vtáčatko zaspievať, ani divý holub zahrkútať.

Rad prišiel tedy už na háje, a to prečo?

Pre zlé gazdovanie obecných lesov, z ktorých jedna-druhá obec veľký groš vzala, na to ale nik nepomyslel, že treba holé grunty opäť vysadiť a taktu potomkom nemalé dedičstvo zabezpečiť.

Následkom tohoto nerozumného šafárenia na čase je, že minister orby cestou zákonodarstva chce sa postarať o štátne spravovanie obecných hôr, lebo len na takýto spôsob možno doniesť dávno materiálne padnuté obce zas do rozkvetu.

Výš som spomenul, že čítavam aj články prichádzajúce v časopise „Kresťan“, z pomedzi ktorých ma najväčší zaujímal „Nárek Jeremiáša na Bežane“ nad skazenou Lupčou, ktorú by na spôsob Sodomy a Gomory do priepasti smradľavej Čertovice rútil, lež Danká pre krivú nohu utekať nemohúceho futuje. No a kráľ mestečka ten by len jaksi s celou kožou utiekol, keď by ho v tom mravne, ba materiálne padlí Lupčania neprekazili.

Slzy roniaci krokodílu, či si podvodne neprehltnú lásku k blížnemu, čili Filadelfiu, keď sa na stolicu výbornú namáhala?!

Zdá sa mi, že Jeremiáš zblaznel, keď narieka, že mu Dúbravu ukradli, a tá veru i dnes tam pevne stojí, kde predtým. Ďalej, že Fiačice na ceste prepady, ako keby ležaly niekde na ostrovoch Polinesie.

S týmto sa nárek Jeremiáša na Bežane skončil a potom bežal revom na hole do Revúc, kde sa na Jánošíkovej kolkárni kolky hrá.

Druhý článok, ktorý ma v „Kresťane“ zaujímal, je pod názvom „Krvavé krštenie“, ktorý sa na liskovské nešťastie vztahuje. Pôvodca tohoto článku medzi inším toto píše: „Kto je príčinou tohoto krvavého liskovského krštenia? Ľudovi voličia zaiste nie. Ľudová strana vždy tíši, napomína ľud a vystríha ho od výstupkov. Úradné vyšetovanie dokázalo, že rozhorčení, čo krému napadli, neboli voličia.“ Teda liberálna strana je tohoto príčinou, lebo však táto búri svet, a pripravuje ho na všelijaké výstupky? Ona káže s kancelov a búri vo svedelnicí? Najkrajšie je, len si ruky umyť od škvrny ako Pilát, keď Krista na smrť odsúdil.

Že výstupní a rozhorčení chasníci neboli voličia, tým horšie. Lebo keď by sa voličia ľudovej strany pobili s liberálnymi, to má smysel. Keď ale deti, ženy a mládenici napadnú liberálnych voličov, a k tomu ešte inovercov, tak sme na čistom, že čím je hrniec navretý a kto je tohoto príčinou.

Počúvam, že konsumista oravskej obce Dlhá vybral sa s polštvrta tisíc zlatýma do Sv. Mikuláša tovaru nakúpiť, zdá sa mi, že sa mu v kréme Amerike ukázala hviezda, v ktorú cestu sa má nazad vrátiť. Dva týždne, ako ho niet, dľa jeho zamestnania súdim, že sotva bol krivonos.

Konsum veľko-veličiansky je tiež vraj na ceste bankrótú a s lupčianskym neviem, čo bude.

Hľa tak je to! Nenaháňajte vlka v neznámej hore, lebo prv padnete do jamy pre neho vykopanej, nežli on. Naučte sa najprv gymnastyku, a potom sa driapte do vysoka, bo žid keď aj padá, padá na nohy, vy ale rovno na hlavu.

Najprv rátať, potom predávať!!

S úctou

Pravdomluv.

Robotnícky zákon.

(Pokračovanie.)

50. §. Keď sa práca nádenníka prinajmenej na dobu jedného mesiaca zabezpečila, oprávnený je zamestnávateľ v prípade tom, akže sa vymienená práca z hocakej prekážky pretrhnúť musela, nakoľko je iné nie zreteľne vymienené, nádenníka k inej gazdovskej práci upotrebiť, ktorú nádenník vybaviť musí. Jestliže prekážka bezprestania aspoň za jeden týždeň trvá, v tom prípade môžu obe strany odstúpiť od kontraktu. (60., 63. §§)

52. §. Keďby kontrakt, alebo ustanovenia zákona zamestnávateľ zrušil, má ho vrchnosť prinútiť, aby povinnosť svoju vyplnil a robotníkovi zapríčinenú úplnú škodu a útraty postupovania zapravil a má sa vedľa 60. §-u protestovať.

Keďby kontrakt, alebo ustanovenia zákona taký povereník zamestnávateľa zrušil, ktorý je oprávnený poriadky robiť: má sa trest proti tomuto povereníkovi upotrebiť, povinnosť oškodnenia však obťažuje aj v tomto prípade vždy zamestnávateľa.

53. §. Akže sa nádenník v určitom čase bez ospravedlnenia neustanoví, alebo započatú prácu opustiac neoprávnene sa oddiali, má prvostupňová vrchnosť — na písomnú alebo v zápisnici prednesenú ústnu prosbu zamestnávateľa, bez predbežného pokonávania rozhodnutím nariadiť, aby bol vyvedený na miesto práce aj pri upotrebení prinucujúcich prostriedkov. A jestliže prácu nezapočne ani vtedy, keď dobrovoľne došiel alebo predvedený bol na miesto práce, poťažne v nej nepokračuje, má sa popri zodpovednom upotrebení 38. §-u vedľa 62. §-u potrestáť.

54. §. Nádenník zodpovedný je zamestnávateľovi za tú škodu, ktorú mu takou prácou zapríčinil, čo proti úprave a naloženiu výkonal, alebo ktorá z jeho skutku alebo zameškania plynie, a zamestnávateľ je oprávnený po výšku utrpenej škody plácu nádenníka zadržat. Povinný je však zamestnávateľ, keď sa nádenník s týmto zadržaním neuspokojí, započat postupovanie cieľom ustálenia odškodného u príslušnej vrchnosti, behom troch dní po tomže zadržaní. (60. §.)

55. §. Keď medzi stránkami pri výplate straniva výšky nádenníckej pláče hádka povstane, a ustálenie sa nemôže byť vykázané, tak vrchnosť ustáli otáznu nádennícku pláču podľa takého obnosu, jaký sa v tom čase a na tom mieste alebo na najbližšom vidieku za podobnú prácu riadne platí.

56. §. Zákaz v 32. § e obsažený rozprestiera sa aj na nádenníkov (58. §.)

VI. hlava.*O trestných ustanoveniach.*

57. §. Nakoľko prítomný zákon opačne poriadky neobsahuje, majú sa všeobecné ustanovenia XL. z. č. z r. 1879. použiť aj na tie priestupkové záležitosti, ktoré sú prítomným zákonom ustálené.

58. §. Priestupok spácha a môže byť trestaný zatvorením po 30 dní siahajúcim a peňažitou pokutou po 600 korún ten zamestnávateľ, ktorý:

a) vyvedenie robotníka alebo nádenníka na miesto práce vyprostredkuje bez toho, aby mal na to zákonitý základ. (37., 53. §.);

b) kto naruší zákazy tie, ktoré sú obsažené v 32. a 56. §-e prítomného zákona.

Týmto istým trestom má sa trestať aj to gazdovské medzítka, ktoré si od robotníkov za ich prijatie hmotné výhody vymieni, alebo takéto výhody prijme.

59. §. Priestupok spácha a peňažitou pokutou po 600 korún siahaj mohúcou má sa trestať ten zamestnávateľ, ktorý — v oči robotníkovi robotníckym listom opatrenému — prestúpi tie ustanovenia a zákazy, ktoré sú poťahom na povinnosti zamestnávateľa obsažené v 28. § e, ďalej v prvom vypočatí 24. § u a v treťom vypočatí 30. §-u tohto zákona.

60. §. Priestupok spácha a po 600 korún siahaj mohúcou peňažitou pokutou má sa trestať ten, kto prestúpi tie ostatné ustanovenia a zákazy prítomného zákona, ktoré sa vzťahujú na povinnosti zamestnávateľa. (12., 18., 20., 24., 27., 30., 31., 33., 36., 41., 48., 49., 50., 51., 52., 54. §§.)

61. §. Priestupok spácha a zatvorením po 15 dní a peňažitou pokutou po 100 korún siahaj mohúcou má sa trestať ten robotník alebo nádenník, ktorý:

a) prestúpi ustanovenia tie, čo sú obsažené v 1. a 28. §-e tohto zákona;

b) ktorý sa na jeden a ten istý čas k viacerým zamestnávateľom na tú istú robotu chytí.

V takomto prípade povinný je robotník alebo nádenník kontrakt svoj voči tomu zamestnávateľovi vyplniť, s ktorým sa najprv umluvil, ostatným zamestnávateľom dlžen je odškodným, vyjmúc, ak títo zamestnávateľa vedomí prvého kontraktu, uzavreli s ním kontrakt.

62. §. Priestupok spácha a zatvorením po 60 dní siahaj mohúcim má sa trestať ten robotník alebo nádenník, ktorý sa:

a) na miesto práce dobrovoľne neustanoví, alebo tam sa dobrovoľne ustanoviac, alebo vyvedený súc, robotu nezapočne, bez prestania v nej nepokračuje, alebo tým cieľom, ktorý je v 39. §-e označený, zúmyselne ju zlekoná (38., 39., 53. §§.)

b) na miesto práce napriek kontraktu bez robotníckych nástrojov, alebo bez pomocných robotníkov príjde. (39. §.)

63. §. Priestupok spácha a zatvorením po 15 dní a peňažitým trestom po 100 korún siahaj mohúcim má sa trestať ten robotník a nádenník, ktorý prestúpi tie ostatné ustanovenia a zákazy tohto zákona, ktoré sa poťahujú na povinnosti robotníka a nádenníka. (20., 34., 35., 36., 48., 50., 51. §§)

64. §. Priestupok spácha a zatvorením po 15 dní a peňažitou pokutou po 600 korún siahaj mohúcou má sa trestať ten, kto:

a) takého robotníka alebo nádenníka, čo sa už s iným zjednal, behom toho času, v ktorom by tenže svoj s iným zamestnávateľom uzavrený kontrakt vyplniť mal, s vedomím tejto okolnosti, najme alebo výhodnejšími sľubami od jeho zamestnávateľa odvábiť sa usiluje:

b) kto robotnícky list do zálohu prijme, alebo naň úver dá.

65. §. Nemajú platnosti ani tie dohovory, ktorými robotníci to chcú docieľiť, žeby spoločným zastavením práce zamestnávateľov na poskytnutie vyššej práce prinútili a vôbec od nich výhody vynútili, ani tie dohodnutia, ktorými sa tým, čo pri zmienených dohovoroch vydržia, podpora udeliť, tým ale, čo sa dohovoru zrieknu, škoda zapríčiniť mieni.

Priestupok spácha a zatvorením po 60 dní a peňažitým trestom po 400 korún siahat' mohúcim má sa trestať ten, kto:

a) cieľom vzniknutia takýchto dohovorov, dohodnutí, ich rozširovania, alebo uskutočnenia robotníkov, nádenníkov alebo sluhov v prevádzaní a uskutočnení ich slobodnej vôle prekáža alebo prekážať sa snaží,

b) kto cieľom vzniknutia, rozširovania alebo uskutočnenia takýchto dohovorov, dohodnutí medzi sjednanými robotníkmi falošné chýry rozširuje, peniaze zbiera, so zjednatými robotníkmi schôdzky vydržiaava, ku cieľom takej schôdzky miestnosť prepustí a v takejto schôdzke sa zúčastní.

66. §. Priestupok spácha a zatvorením po 60 dní a peňažitou pokutou po 400 korún siahat' mohúcou má sa trestať ten, kto:

a) gazdovských robotníkov a nádenníkov k tomu pobáda, aby si robotnícke listy nezaopatřili, pri uzavieraní kontraktov predpísané formality nezadržali, a jakýmkoľvek spôsobom vzniklý kontrakt nevyplnili:

b) kto zjednatého alebo ku zjednaniu sa náklonného robotníka, nádenníka a sluhu vyhrázaním prenasleduje, slovom alebo skutkom mu ubližuje;

c) kontrakt rušiaceho robotníka, nádenníka alebo sluhu verejne chváli alebo ku jeho prospechu dary zbiera.

Tomuto istému trestu prepadnú aj tí, ktorí sa na tých miestach, kde robotníci pracujú, pred bývaním potažne meškáním zamestnávateľa alebo jeho povereníka búfom shromaždia pre to, aby započatie roboty alebo pokračovanie v robote prekazili alebo robotníkov ku zanechaniu roboty pohli.

67. §. Pre tie priestupky, ktoré sa protivia 60., 62., 63. §§-u a bodu a) 64. §-u má sa postupovanie započat' len na návrh oškodenej stránky. Súkromný návrh možno pred vyhlásením rozsudku odvolať. (112., 115., a 1. prvé vypočatie 116. §-u V. z. č. z r. 1878.)

68. §. Vyše polovice miery obnášajúce tresty zatvorenia tých na zatvorenie znejúcich trestov, ktoré 62. a 63. §§. prítomného zákona ustanovuje voči tým robotníkom alebo nádenníkom, ktorí sa do žatvy, snášačky, mlatby alebo tlačby chytli, možno len v tom prípade upotrebiť, keď obvinený behom dvoch rokov od prevedenia posledného na základe 62. alebo 63. §-u tohto zá-

kona vymeraného trestu počítajúc znova spácha priestupok taký, ktorý pod tieto odseky zákona spadá; — voči takému robotníkovi alebo nádenníkovi, ktorý sa na inú poľnohospodársku robotu chytil čili sjednal, možno vyše štvrtiny tohto ustanoveného najvyššieho trestu len vtedy vymerať, keď obvinený behom dvoch rokov od prevedenia trestu toho znova spácha priestupok taký, ktorý pod tieto odseky zákona spadá.

Tresty na utratenie slobody proti robotníkovi vymerané, majú sa previesť, — jestliže zamestnávateľ odročiť žiada prevedenie tohto trestu na zatvorenie znejúceho — iba po zakončení kontraktuálnej roboty.

69. §. V prípade tom, keď je zamestnávateľ hotový robotníkov vedľa 38. §-u posúdených a ku vybaveniu roboty už náklonných znova prijať, môže vrehnosť robotníkov na spoločnú prosbu zamestnávateľa a robotníkov popri náležitom uvážení okolností na slobodu prepustiť. Akže robotníci týmto spôsobom na slobodu prepustení podujatú robotu vybavajú a bez dobrovoľného pretrhnutia aj zakončia, má sa počaté postupovanie zastaviť a prevedenie trestu pominúť, nie ináč aj v tom prípade, keď robotníci robotu pred zakončením postupovania alebo pred uskutočnením rozsudku bez pretrhnutia vybavajú.

70. §. Jestliže odsúdený vymeranú peňažitú pokutu za 48 hodín nesloží, má sa trest na utratenie slobody, ktorý je na tento prípad v rozsudku ustálený, naskutku previesť, okrem prípadu 68. a 69. §-u.

71. §. Zo složených peňažitých pokút má sa v každej obci v záujme poľnohospodárskych robotníkov a nádenníkov podporna základina utvoriť. Zariadenie a spravovanie týchto podporných základín ustáli právomocnosť predpisom popri odobrení od ministra orby.

(Dokončenie nasleduje.)

BESEDNICA.

Čierna láska.

Dedinský príbeh.

Bola pozdná jaseň, doba žatvy už dávno minula. Deň sa schyľoval ku koncu; na nebi vstávaly mraky, ktoré blízku búrku veštily. Francko a jeho majster prišli práve do dediny H., aby tam šli po svojom zamestnaní. S čistením komínov v H. boli oba vždy za hodinu hotoví lebo menší gazdovia čistili si komíny svoje sami, a jednoposchodové domy, kde mohol skutočný kominár niečo vyvieť, boli v celej dedine len štyri.

„Viem Francko, kam ťa to tiahne, choď dnes sám k rychtárovi, vykonaj tam svoju prácu a asi za hodinu zastav sa pre mňa „v kréme u Zlatej líšky“, ja už tam budem, potom sa ale musíme čo najrychlejšie na cestu vydat' domov, bude už bez toho pozde, až sa domov vrátíme.“

Tak hovoril majster Klas k Franckovi, a jako sa samo sebou rozumie, bol Francko s návrhom týmto úplne spokojný. Keď bol prácu svoju vo dvore vykonal, usadili sa Francko a Maria v záhradnej besiedke, ktorá

sa opodial dvora nachodila a sdeľovali si svoje tajnosti, ktoré ostatne vždy tie isté byly, jako: túžba jedného po druhom, vzájomná žiadosť opäť sa chytré vidieť, ujšťovanie stálej lásky, plány do budúcnosti atď. Medzi tým čas ubehol, bez toho, aby to boli milenci spozorovali, lebo boli na všetko zabudli: na celé gazdovstvo, na neuprositeľného otca, zkrátka na celý svet, keby ich nebolo prudké zavíatie vetru a niekoľko veľkých kvapôk do skutočnosti uviedlo.

„Musím k majstrovi, už je pozde — môj Bože, jako my prideme dnes domov? Počína už pršať, hrmí a blíska sa už, to bude krásna noc!“ zvolal Francko.

„Vy nesmiete dnes zpät, to je nemožné!“ namietala Maria úzkostlivo.

„To sa ľahko riekne, kde by sme ale prenocovali? U „Zlatej líšky“ predsa nie? To by bolo pre majstra pokúšením, lebo tam sú vždy hostia, ktorí nielen pijú, lež tiež i karty hrajú. To by bola pre neho najlepšia príležitosť, aby do svojej starej náruživosti opäť upadol, a to tým skôr, lebo má dnes niekoľko zlatých u seba. Iného nocľahu ale tu nenie. My by sme vôbec v našom zasadenom obleku nikde prijatí neboli“, nariekal Francko.

Nastala prestávka.

„Už viem!“ zvolala zrazu Maria radostne do dlaní tieskajúc. „Vy môžete túto noc, ač nie príliš pohodlne, vo stodole stráviť. Ona je plná obilia. Môžete si tam vyhľadať niekde miesto ku spaniu, len pre Boha nesmiete fajčiť, ináč by sa snadno mohlo stať veľké nešťastie. Počkaj tu, prinesiem kľúč.“

Potom Maria odišla, vrátila sa však opäť rýchle s kľúčom a vložila Franckovi do ruky hodný kus pečene a chlieb, oboje v papieri zaobalené.

„Tu máš večeru, a teraz preč, choď pre majstra, rano ale dobre stodolu zavri.“

Oba sa ešte niekoľkokrát poľúbili, načo Francko spiechal do krémy pre majstra.

Na ceste robil si výčitky, že sa u rychtára tak dlho zdržal, tiež sa divil, že ho majster už sám nevyhľadal, keď sa tak opozdil. Ale pravda! Keď majster niekedy do krémy zabrusil, potom mu prichádzalo ľúcenie vždy ťažko. — Kto vie, čo majster Klas bol medzi tým previedol? — Francko zrýchľil svoj krok, lebo počalo už silne pršať. Vzdialený niekoľko krokov od „Zlatej líšky“ slyšal strašný huk, dvere na krčme sa roztvorily a z tých bola jedna čierna postava za veľkého hluku a preklínania von vyhodená. Vyhodený zostal chvíľu jako mŕtvý ležať a pribehlý Francko poznal v ňom k nemalému zdeseniu svojho majstra. Pomohol mu na nohy a zvolal:

„Pre Boha, čo sa vám stalo? Povadili ste sa?“

„Tí betári, tí zbojníci!“ zvolal rozhorčene majster a hrozil pästou k hostincu. Najprv sa dali odo mňa častovať a potom ma pri kartách do posledného krajciara obohrali. Hrali falošne, falošne. Sú to podvodníci, ani krajciara mi nenechali. Keď som ním ale pravdu riekol, to ma tí dareháci von vyhodili. Mňa, poctivého majstra, jako psa za takéhoto počasia vyhodit! Oh! Oh! — a majster Klas v zlosti zaplakal.

Francko dal si všemožne záležať, aby rozčuleného majstra odviezol, ačpráve to šlo dosť ťažko, lebo majster Klas mal sto chutí vrátiť sa do hostinca a tam opäť započat bitku. — Stodola, ich nocľah, bola dosť ďaleko a stála o samote na okraji veľkej lúky. Francko rozdelil sa so svojim majstrom s darovanou pečenkou a chlebom, načo sa majster konečne upokojil; vlastne nedalo mu žviakanie jedla času, aby ďalej hrešil. Pečenka mu dobre chutnala, ponevác bol v krčme, krom niekoľko sklení piva, ničoho nejedol. Na čo otvoril Francko humno, vy-

tiahol kľúč a oba zašli do najzadnejšieho kúta, kde chytré medzi snopami zmizli. Majster Klas tiež skoro usnul a tak chytré zapomnel na svoj hnev a svoje pohanie.

Francko nemohol dlho usnúť a oddal sa svojim myšlienkam, ktorých stredom bola prirodzene Maria. Ale vzpomínal na to, jako bude majstrová hromžiť, až majster žiadne peniaze domov neprinesie. Tiež ho rušila búrka, ktorá sa bola vonku silne rozburácala.

Bolo asi pol noci, a Francko počínal už driemať, keď zrazu zaslúchol jakýsi zvláštny šramot; i naslúchal bedlive. Rebrinový voz zostal zrazu pred stodolou stát, bolo slyšať dusené hlasy, na to sa činily prípravy stodolu otvoriť. Po ďalšom striasaní a točení zámkom sa stodola otvorila a do vnútra vstúpili traja mužovia, z ktorých jeden niesol lampáš, v ktorom horela lojová svieca. Keď boli lampáš na zem postavili, vzal každý z nich snop na chrbát a vyniesol ho von.

„To sú zloději!“ pomyslel si poľakaný Francko.

Keď títo traja podruhý raz snopami obťaženi zo stodoly vyšli, vzbudil Francko svojho majstra a šepťal mu:

„Pre Boha, buďte predto všetkým ticho, sú tu zloději!“

„Kde?“ — tázal sa majster Klas a triasol sa jako osyka.

„Práve vkročili všetci traja do vnútra a vyniesli opäť tri snopy.“

„To je „hrdzavý Peter“ so svojimi dvomi synmi Ondrejom a Janom,“ riekol Francko ticho. „Protí týmto trom nesmieme nič začať, tí by nás na smrť utkli,“ a tak prezerali majster Klas i Francko ticho a nepozorovaní, jako zloději kradenú slamu vynášali. Keď opäť všetci traja do kostoly vstúpili, riekol starý Peter.

„Nože, teraz je už voz plný, viac nemôžeme naložiť. Teraz ale pripravím rychtárovi ešte prekvapenie — podložíme oheň. To bude pomsta za môj prehraný proces — ha, ha, ha!“

Oba synovia sa zpočiatku proti tomu vzpierali, avšak starý Peter zostal pri svojom predsavzatí.

Teraz nebolo žiadneho času k ztrateniu, jestli majster a jeho pomocník Francko nemali byť za živa upečení. To oba dobre uznávali a zúfalý stav ich primal ich, aby sa rýchle rozhodli.

„Porazme ich k zemi a hľadme, aby sme sa von dostali!“ riekol odhodlane Francko.

Bol však už najvyšší čas, lebo starý Peter blížil sa už s lampášom ku snopom, aby do nich horiacu sviecu hodil a tak ich zapálil. Majster Klas a Francko vyskočili na to razom von a teraz sa niečo neočakávaného udalo! Ondrej, najmladší zo zlodějov, keď k nemu Francko priskočil, sklesol bez hlasnutia na zem a zostal, jakoby ho bol blesk zasiahnuť, ležať bez hnutia. Starý Peter a jeho najstarší syn Ján dali sa za strašného kriku na útek.

„Chváľ každý duch Hospodina — čerti! čerti! To sú čerti!“ volali a zmizli vonku vo tme, zanechajúc v humne Ondreja, lampáš a voz s naloženým obilím.

To bolo pre obúh kominárov zvláštne prekvapenie a pred stodolou zastavili sa na svojom úteku; pri tom im prišla celá táto udalosť tak k smiechu, že sa skoro smiechom zašli. Nebezpečie bolo síce na okamih odstráneno, avšak nebolo úplne po ňom, lebo Peter a jeho syn mohli sa ešte vrátiť, keď by sa z prvého ľaknutia vzpomätali. Čo bolo robiť? Francko priblížil sa opatrne k ležiacemu tu ešte Ondrejovi a sietil mu do obličaja. Ondrej bol biely jako krieda, Francko ohmatol jeho obličaj, bol studený — Ondrej bol mŕtvý! Majster i Francko zdesene uskočili.

Nato shasil Francko sviecu v lampáši, nechal mrtvolu ležať, zavrel stodolu, vyliezol s majstrom na voz obilím naplnený a pobáňal ku dvoru rychtárovmu. Tu tlčením a volaním vyburcovali všetku čeliadku; všetko zdesene pribiehlo, lebo každý myslel, že oheň vypukol. Možno si pomysleť tie ustrnulé tváre, keď čeliadka videla vonku stáť obúch kominárov a naplnený voz.

„Čo to má znamenať a ako prichádzate k tomuto naloženému vozu?“ kričal zúrivo pribehlý rychtár.

Francko hneď rozpovedal všetko, ako sa stalo. Ako dostal kľúč, ako si ľahli a ako zloději prišli a ušli. — Čo vypravoval, znelo jako báchorka, avšak voz s obilím a Petrove kone všetko dosvedčovali.

Otvorili vráta, vtiahli, cudzie kone vypriahli a voz nechali na dvore stáť. Vypravovanie nočného dobrodružstva učinilo na rychtára hlboký dojem, zostal chvíľu celý strnulý a zamklý.

Po chvíli vrátila sa však opäť jeho ráznosť a tiež nenávisť proti Petrovi a zvolal:

„Boh zatraf tú čeliadku! Kto ale vie, či ten jeho syn Ondrej je skutočne mrtvý. Nemali ste ho tam tak nechať ležať! Snáď je len bez povedomia; ostatne sa o tom i hneď presvedčíme. Na každý pád som vám ale chválou zaviazaný, lebo bez vašeho zakročenia boli by ma tí bedári nielen okradli, ale k tomu tiež ešte vypálili. Oba tu zostaňte. Maria sa o Vás postará. Ja ale musím k stodole a sice hneď.“

Na to rozkázal rychtár, aby sa do vo z zapriahlo. Potom vzal sebou ešte troch silných sluhov a šiel k humnu. Vráta stodoly boli na to otvorené, lampáš rozsvietený a rychtár vstúpil so sluhami do vnútra. Tu vládlo prísere ticho, na holomnici ležal Ondrej. Keď ho prichodiaci ohliadli, presvedčili sa všetci, že je skutočne mrtvý — Iaknutie pri náhlom objavení sa čiernych postáv usmrtilo ho. Pri pohľade tomto stáli tu všetci jako zdrevenelí, sám rychtár zapomenul na svoju nenávisť a niekoľko slz stieklo po jeho hnedej tvári.

„Môj Bože, čo ešte mám s mojou nenávisťou robiť. Ty si sám, ale prísne, veľmi prísne trestal! Úbohý mladík!“ riekol rychtár, a sluhovia pozerali na neho udivene, lebo to bolo poprvé v živote, čo spatrili svojho pýšného pána slzy prelievať.

Počalo sa rozvíďať. Rychtár nariadil, aby bol mrtvý do hune zabalený; na to ho naložili na voz a teraz rozkázal Švehlár udiveným sluhom, aby sa išlo ku domu Petrovmu. Keď tam prišli, nechcel im zpočiatku Peter otvoriť a Janko, starší syn Petrov, vykrikoval oknom, aby sa ďalej pakovali rychtár že nemá u nich čo robiť ani hľadať.

„My tiež nechceme nič hľadať, my naopak, prinášame vám bohužiaľ niečo, čo vás zaiste nepoteší. Našli sme Ondreja v mojej stodole ležať mrtvého, podte a podívajte sa sami!“

Potom vyzdvihol rychtár plachtu, pod ktorou mrtvola spočívala. Čo teraz nasledovalo, nemožno opísať. Peter, jeho manželka a jeho syn vrhli sa jako šílení na mrtvého. Rychtár rozpovedal stručne a jadrne čo zvedel od dvoch kominárov, načo chytil Petra za rameno a vtiahol ho do najbližšej chyže. Boli samotní. Starý Peter sklesol na najbližšiu stolicu a zúfale lomil rukami. Rychtár vyčkal až ho prešiel prvý výbuch zúfalstva, a keď sa trochu upokojil, prehovoril k nemu:

„Peter, ty si bol od jakživa mojím nepriateľom, ty si bol hašterivý, zlý človek a zlý sused — avšak nechajme toho! U mrtvoly tvojho syna nechcem ti robiť nijakých výčitiek. Trestnému súdu tiež ťa nevydám — lebo si za svoj prečin už dost krute potrestaný. Odpuštam ťa a nechcem ničoho proti tebe započatť avšak

len pod jedinou výnimkou! Predaj svoje gazdovstvo a vystahuj sa odtiaľto, takéhoto človeka, jako si ty, nemôžem tu v obci — už jako rychtár — trpeť! Dávam ti pol roka času, aby si si svoje záležitosti usporiadal. Tvoj voz i s koňmi pošlem ti späť — a teraz Bohu poručeno! Nechovám k tebe, viacej žiadnu zášť, žiadnu nenávisť a Boh nech ťa poteší.“

Na to odišiel Švehlár z chyže, vstúpil do voza a opustil so svojimi sluhami dom Petrov.

* * *

Francko nevrátil sa viacej so svojim majstrom do mestečka. Rychtár prijal ho opäť jako sluhu do služby. Či sa tak stalo na dohováranie Marie, alebo z vďačnosti rychtárovej, nikto nevedel riecť. Snáď to bola poverčivosť, prítomnosť Franckova vo stodole, práve v dobe krádeže — ač náhodná — potom strašné ukončenie celého dobrodružstva, to všetko osvedčovalo Francka jako nástroj Prozretelnosti.

Majster Klas vrátil sa sám domov a síce veľmi potešený, lebo rychtár dal mu pri odchode slušnú sumičku peňazi čo „dôkaz vďačnosti“, jako Švehlár hovoril. Prežitá udalosť účinkovala ostatne veľmi blahodarne na pýšného gazdu, a bola záračným ničiteľom jeho pýchy a sebeckých náhľadov.

Keď po dvoch rokoch Maria ešte k Franckovi inula a so žiadnym si známosť učiniť nechcela, povolil konečne rychtár a Maria sa vydala za Francka.

Ačkoľvek Švehlár svojim ľudom zakázal, aby o zlodejskej nočnej udalosti a zvláste o smrti Ondrejovej ničoho nehovorili, predsa prišiel pravý stav veci chytro na svetlo. Peter síce rozšíril povest, že syn jeho sa pádom s povaly zabil, nikto mu to ale nechcel uveriť.

Po pohrabe svojho syna zmizol Peter po krátkom čase z dediny. Žena jeho predala po niekoľko mesiacoch gazdovstvo a opustila teraz so svojim jediným synom krajinu.

Hovorilo sa, že sa celá rodina vystahovala do Ameriky.

CHÝRNIK.

Zdravotný stav arcikňažny Štefanie, vdovy po korunnom princovi s už natoľko zlepšil, že koncom budúceho týždňa odcestuje do tirolského mestečka Bozenu pri Griesse cieľom zmenenia povetria.

Arcikňažna Gizella, najstaršia dcéra nášho kráľa vydatá za bavorským kniežatom Leopoldom dňa 20. apríla so svojim manželom bude sláviť striebornú svatbu.

Turecký sultán tieto dni vydal svoju dcéru Natmu za svojho adjutanta pašu Mehmeda Kemel-Eddina. Mladý zat je synom povestného Osman pašu, ktorý tak hrdincky bránil Plevnu oproti Rusom r. 1878.

Dcéra arcikniežata Fridricha, arcikňažna Natália zomrela v stredu večer 10-tej hodine. Zomrelá arcikňažna bola 14 ročná.

Knieža-primas ochorel. Kardinál Vaszary pred niekoľkými dňami natoľko prestydnul, že v tomto mesiaci nesúčastní sa na žiadnom shromaždení alebo slávnosti. Na valnom shromaždení spoločnosti sv. Štefana, odbývať sa majúcom dňa 31. marca, kardinál Schlauch zastúpi primasa.

Výročný deň smrti Ludvika Kossutha. Štvrtý výročný deň smrti Ludvika Kossutha dňa 20. marca práve tak jako minule i tobo roku dôstojne zasvätilo obyvateľstvo hlavného mesta. Hrob Kossuthov v budapeštianskom cintoríne navštívilo žiactvo, spolky a jednotlivci tiahnuce do emitera pod zástavami. Pri hrobe rečnil vyslanec neodvislej strany Béla Mezössy, ktorý vo vrelých slovách líčil pamätnosť posvätného miesta hrobu Kossuthovho. Potom kraj. vyslanec Valent Illyés odrečnil svoju príležitostnú báseň. Potom spolky, školy, spoločnosti a ústavy položily sebou donesené venec na hrob Kossuthov.

Arciknieža Jozef August na poľovke v Afrike. Arciknieža Jozef August i so svojou manželkou, arcikň. Augustou odcestoval do Afriky, kde okolo Tunisu poľuje na divých byvolov. Arcikniežaťu sa už pošťastilo dva veľké kusy zastreliť. Jedon byvol vážil vyše 1800 kilogramov a druhý asi 1300 kgov. Po poľovačke potkala arcikniežatský pár i nehoda, asice i so svojimi paripami už po pás utonuli v bliene, ale štyria Arabi s nasadením vlastného života vytiahli arciknieža a jeho manželku z nebezpečného močariska.

Cisárovná a hausmajster. Nemecká cisárovná pri jednej slávnosti ztratila jednu cennú brošňu, ktorú našiel jedon vrátnik, a za to dostal 50 mariek odmeny. Hausmajster si ale teraz namyslel že je ten klenot hoden viac ako 1000 marieka tak že on má právo žiadať väčšiu odmenu. Domýšľavý vrátnik vyhráza sa pravotou ak mu nedajú väčšie nalezne.

Namiesto trónu kancel. Druhý syn švédskeho kráľa Oskár už od útlej mladosti dokazoval takú zaujatost za náboženské veci, že sa pozdejšie zriekol titulov, rangu i práva následníctva na trón a na mnohých miestach vydržiava teraz náboženské kázne. Vysoký kazateľ je i predsedom spolku švédskych kresťanských mladíkov.

Jubilájný chrám. Z príležitosti 50-ročného cisárskeho jubiläuma jeho voličenstva sriadil sa vo Viedni výbor pod potektorátom arcikňažny Marie Terezie a kardinála Gruscha a zaviedol sbierku cieľom vystavenia jedného chrámu vo Viedni na pamiatku panovníkovho jubiläuma.

Chorý gróf Andrassy. Najstarší člen Andrassyovcov, kraj. vyslanec gróf Aladár Andrassy nebezpečne onemocnel. K ťažkonemocnému telegrafične zavolali chýrneho berlínskeho profesora dra Nietzcheho, ktorý už aj lieči gr. Andrassyho. Rodina obáva sa toho najhoršieho.

Dobročinnosť francúzskych žien. Francúzske dámy, menovite z vysokých kruhov každoročne tisíce a tisíce frankov darujú dobročinným spolkom, ústavom, nemocniciam atď. Nedávno zomrela kňažna Doudeauville, behom desať rokov vyše jedného miliona frankov darovala na dobročinné ciele. Kňažna Mouchy každoročne 30.000 frankov darovala jej správe sverenému dobročinnému ústavu. Kňažna Uzés, tiež vydá ročite toľkú summu. Hodno je poznamenať, že dobročinnosť francúzskych popredných dám s roka na rok sa šíri, čo mnohí pripisujú blahodárnemu účinkovaniu kardinála-biskupa v Paríži.

Najnovší vynález Edisona. Edison zas prekvapil svet novým vynálezom. Sostavil taký stroj, ktorý rozdrúza kvarc a zároveň pomocou magnetizmu vyberie z neho kovy. Na tomto stroji pracoval Edison štyri roky, a až teraz skončil pokusy a v New-Jersey vystavil svoje najnovšie dielo. Mohutný stroj ten vystavený je vo zvláštnej budove a za deň vyberie z kvarcu 5000 tonn (50.000 cent.) kovu.

Krvavý súboj v Lučenci. V Lučenci 17. t. m. odohral sa krvavý duell, ktorý vzbudil ruch na celom vidieku. Na hostine vydržiavanej z príležitosti 15. marca právnik Izidor Klein povadil sa s kupcom Belom Kolenerom a zrada mala za následok duell na šable. Pri súboji Klein dostal ťažkú asi na 30 cm. dlhú ranu na prsáci, on ale prefal Kolenerovi tri rebrá na ľavom boku a to s takou silou, že ťažká husárska šabľa ranila i pľúca a srdcovú blanu. Smrteľne ranený Kolener padol, a po trojdňovom trápení zomrel. Klein po súboji s ťažkou ranou odcestoval do Budapešti a tu šiel rovno k lekárovi, ktorý mu ranu základne obviazal. Vrchnosť v Lučenci zaviedla teraz prísne vyšetrovanie, lebo veľká zodpovednosť padá na sekundantov, že ustálili tak prísne podmienky duella.

Odsúdený vyslanec. Krajinský vyslanec Mikuláš Sierban minulý rok povadil sa s rychtárom mesta Fogaraš, Belom Jankovichom, ktorého potom jakýmsi tvrdým predmetom tak uderil po tvári, že Jankovicha zaliala krv. Tento výstup mal za následok duell a vyslanca dra Mikuláša Sierbana následkom tohto odsúdil súd pre súboj, ťažké telesné urazenie a pre narušenie verejného pokoja na 8 dní do väzenia a na zaplatenie 30 zlatých pokuty. Proti výroku jako obžalovaný tak i štátny zástupca apelloval.

Vzbúrení robotníci. Z Párnice v Orave píšú: Pri stavbe železničnej čiary oravskou dolinou podprejmatelia stavby asi 70 robotníkov zamestnávali. Dennú plácu ustálili v 1 zl. 50 kroch a po 14. dňoch vyplatíť im chceli deň len po 80 kroch. Toto pokračovanie tak rozhorčilo robotníkov, že zastavili prácu a hŕne shromáždili sa pred bytom podprejmateľov a vybíjali okná. Z Haliče pochádzajúci robotník Vincent Stiglinski vniknul do bytu tiež z Haliče došlého pedprenajmateľa Martina Gžilu a za vlasy vyvliekol ho na vonok a tu ho sotil medzi rozhorčených robotníkov. Len rýchle mu zakročeniu žandarmerie je čo ďakovať, že Gžilu ešte za živa ratovali z rúk rozhnevaných robotníkov. Vrchnosť zaviedla vyšetrovanie.

Koľko ľudí zomre na zemi? Priemerne zomre z obyvateľov zeme 88 v každú minútu, teda každú hodinu 5300, každý deň 127.000, a každý rok 46,300.000. Na toto vypočítanie prišli nasledovne. Dľa udania štatistického býva na zemi 1,530.000.000 ľudí. Priemerný vek človeka je 33 rokov. Jestli každý rok zomre 46,300.000 ľudí, za 33 rokov zomrel by aj ostatný obyvateľ zeme, keďby sa noví ľudia nerodili. V jednom roku je ale 525.600 minút, teda na jednu minútu padne 88 smrtných pádov.

Desatoro prikázani pre ženy a mužov. Akýsi priateľ dobre sriadenej domácnosti dáva ženám v jednom anglickom časopise tieto rady: 1. Var sama! 2. Plátaj punčochy! 3. Per vlastnými rukami! 4. Šať sa jednoducho! 5. Sedávaj doma! 6. Vyhybuj klebetám pri káve! 7. Nikdy nebruč! 8. Buď sporivá! 9. Nekáz mužovi kázne! 10. Daj mužovi kľúč od domu! Jeden francúzsky časopis sdeľuje na to desatoro prikázani mužom: 1. Del sa so ženou o bezsenné noci, ktoré ona nad kolískou nemluyniatka alebo nad postielkou choreho decka stráviť musí! 2. Buď vždy vľúdnym, obetovavým a láskavým mužom a otcem! 3. Nemární čas v krčme! 4. Pracuj vo svojom závode, obchode alebo v hospodárstve od svitu do mraku, aby tvoja práca rovnat sa mohla práci riadnej, starostlivej ženy! 5. Nehraj v karty! 6. Šetri vždy peniaze! 7. Nešňupaj! 8. Nefajč! 9. Nebrús svoj jazyk na súdruhoch! 10. Nepolitnisj pri sklenici!

Majetok rímskeho pápeža. Rímsky pápež patrí medzi najbohatších ľudí na svete. Jeho palác, Vatikán zvaný, má 70.000 izieb a zlato a drahokamy v ňom nahromadené hodné sú viac než 40,000.000 zlatých.

Koľko donášajú jednotlivé kat. fary v Trenčianskej. Kongruová komisia stolice trenčianskej vykázała nasledovné farské dôchodky: Fara Staškov donáša : 89 zl. 66 kr., Moravské Lieskové 484 zl. 10 kr., Prečín 377 zl. 47 kr., H. Mariková 236 zl. 66 kr., Domaníz 243 zl. 16 kr., Frivald 529 zl. 51 kr., Oščadnica 446 zl. 18 kr., Skalité 576 zl. 49 kr., Nová Bystrica 588 zl. 45 kr., Brodno 485 zl. 20 kr., Nové Krásno 441 zl. 14 kr., Zákopčie 714 zl. 55 kr., Kysucké Nové Mesto 1158 zl. 21 kr., Dlhépole 925 zl. 54 kr., Rovné 251 zl. 41 kr., Makové 322 zl. 64 kr., Bystrica-Podhradie 493 zl. 8 $\frac{1}{2}$ kr., Pohradno 436 zl. 94 kr., Predmier 518 zl. 4 kr., Malá Udiča 508 zl. 36 kr., Štávník 705 zl. 74 kr., Zem. Kotešová 361 zl. 71 kr., Kollárovice 368 zl. 17 kr., Petrovice 442 zl. 11 kr., Hradna 574 zl. 80 kr., Boboth 633 zl. 76 kr., Považská Bystrica 801 zl. 14 kr., Zay-Uhrovec 976 zl. 7 kr., Ochodnica 419 zl. 18 $\frac{1}{2}$ kr.

Ukradli fiaker. Fiakrista Ján Minko vnišiel v Gránátos-ulici v Budapešti do jednej krémy na pár kaľískov slivovice. Jako však vyšiel zas na ulicu, sdesil sa: o jeho koči a koňoch už nebolo ani slychu ani chýru. Jakýsi lotor vysadol na koč a ufujazdil s povozom. Fiaker mal číslo 892. Policia zaviedla vyšetrovanie.

Influenca. Táto neprijemná a v mnohých prípadoch nebezpečná nemoc zas panuje na viac stranách Zpočiatku to tvrdili, že koho už raz influenza po postele uložila, a šťastlivo sa z nej vychápal, ten na túto nemoc viac neonezdravie. Vzdor tomu pozorujeme, že nebezpečie tejto nemoci nenie od štyroch rokov o nič menšie, ba teraz jeden chýrečný anglický lekár to tvrdí, že kto raz v influenci onezdravel, ten je potom ešte viac k tejto nemoci náchylný. A toto tvrdenie anglického lekára aj skúsenosť dokazuje. Preto teda kto už raz onezdravel na influencu, nech dá na svoje zdravie tým väčší pozor.

Učiteľ rečí čínskeho cisára. Mocnára „nebeskej“ riše nadišla nedávno vôľa naučiť sa francúzsky a hľadal k tomu účelu súceho učiteľa. Jeden mandarin odporúčal jeho vedochtivej jasnosti jedného muža menom Li, a povedal, že je tento Li veľký a dobrý Francúz. Cisár si dal predvolať pána Li, ktorý bol onedlho tak šťastný, že mohol dať jasnosti prvú hodinu. Lež táto prvá hodina bola súčasne aj posledná, lebo cisár, ktorý predsa mal dočosi pojmu o francúzštine hneď zbadal, že

francúzska veda Li-ho stojí na veľmi klátivých nohách. A jeho jasnosť pán cisár sa nešeredne nazlobil. Li si už myslel, že uderila posledná hodina jeho učebárstva, ale aj jeho života a padnúť na kolena, prosil o milosť. A cisár sa aj smiloval. Dal ho zavreť do žalára a na druhý deň mu poslal francúzsku mluvnicu s tým rozkazom, aby sa učil francúzsky; súčasne naložil, že musí do tých čias vytrvať v žalári, kým sa úplne nenaučí francúzsky. — Chudák Li teraz dobre neprehltne francúzsku mluvnicu.

KU OBRÁZKU.

Náčelníci indiánskych kmenov.

Podávame obrázok náčelníkov kmenu indiánskeho, ktorí jazdiac hľadajú a stopujú nepriateľa. Indiáni sú barvy červenej a oni sú praobyvatelmi Ameriky, kde v pralesoch žijú potrhaní dľa jednotlivých kmenov. V dneskajších časoch hynú veľmi, je ich ešte asi 10 miliónov. Indiáni sú známi čo výteční jazdci a strelci z kuše. Do boja kmen proti kmenu ženú sa s povykom a ich vodcovia s operenými hlavami a oštepami jazdia vopred na koňoch. Teraz ich civilisovaní Američania využívajú aj čo lacných nádenníkov.

K OBVESELENIU.

Na zkuške zubolekárskej.

Professor: Ako zovieme tie zuby, ktoré vyrastajú naposlady?

Žiak: Falošnými zubami.

*

Vždy len po panský.

Robotník: V novinách som čítal, že milostivej panej ušiel pes, ja som ho chytil a tu ho prinášam.

Grófka: No vidíte, to je pekne od vás... (K sluhoovi): Stisknite vrele tomuto poriadnemu človeku ruku.

*

Po výprasku.

Otec: Nevieš, čo hovorieval múdry Salamún! Kto miluje svoje deti, kára ich!

Synček: Ale dokiaľ bol ešte malým chlapcom, tak to iste nehovorieval!

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 24. marca.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.					
peštianska	77-81	13.10	13.30	Uhorská zlatá renta 4%	121.50	122.00	Prvá uhor. poisť. spol.	3750.—	3755.—
stolnobebradská	77-81	13.15	13.25	korunová renta 4%	99.40	99.60	Pešt. uh. kupec. b.	1419.—	1424.—
Raž (žito)	70-72	8.80	8.85	Uhorské regálové úpisý 4 $\frac{1}{2}$ %	100.75	101.50	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	8125.—	8275.—
Jačmeň na krm.	60-62	6.50	6.80	premiové úpisý	160.00	161.00	Šalgó-tarjána baňa na uhlie	635.—	638.00
na páľku	62-64	7.00	7.50	Uhorská tissko-segedínska po- žička 4%	142.00	143.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4 $\frac{1}{2}$ % v zl.	119.50	120.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	98.00	99.00
Ovos	59-41	6.80	7.10	vyvážkové úpisý 4 $\frac{1}{2}$ %	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 $\frac{1}{2}$ %	100.00	101.00
Kukurica	73	5.40	5.50	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4 $\frac{1}{2}$ %	101.50	102.50	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	121.00	122.50
Proso	—	4.70	5.00	Žreby.			Peniaze.		
Repica	—	—	—	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.70	Cisársky dukát	5.70	5.75
Dateľinové semä, luc.	—	48.—	52.—	Uhorského „Červeného križa“	7.75	8.25	Dvadsať-frankovník	9.51	9.55
Svínská masť peštianska	—	57.00	58.00	Bakúskeho	20.20	21.70	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90
vidiecka	—	—	—	Bazilika	8.30	6.70	Striebro	—	—

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.